

Perspektívy vývoje lidstva

Čtrnáctá přednáška

Dornach. 13. května 1921

GA 204

Rudolf Steiner

Materialistická věda a duchovní věda jako duchovně kosmické události mezi výstupem Měsíce a jeho opětným návratem. Duchovnost přírodovědy by mohla vytvořit novou přírodní říši mezi říší minerální a rostlinnou ve formě pavoukovitých bytostí, které opředou síťovitě Zemi při jejím znovusjednocení s měsíčním bytím. Odříznutí člověka od života a duchovnosti světa.

Milí přátelé, přednášky, které jsem zde konal o podstatě barev a přednáška, kterou těmto přednáškám předcházela ukázali, že přiblížit se podstatě člověka můžeme jen tehdy, pokud jej pozorujeme v souvislosti s celým kosmem. K tomu dospějeme tím, že se musíme tázat na podstatu člověka, abychom mohli zaměřit svůj pohled od Země vzhůru k tomu, co se nachází ve vesmíru To je to, co vyžaduje naše doba. Viděli jsem, jak se lidský intelekt stával stále stínovitějším a stínovitějším, jak v souvislosti s vývojem 19. století již nemá své kořeny ve skutečnosti.

To vše nám ukazuje, že člověk musí bezpodmínečně myslet na to, aby získal do svého duševního života nové impulsy. To se nám může ujasnit zvláště tím, že si dnes uvedeme před svou duši příslušné kosmické události, které jsme již z určitého stanoviska pozorovali.

Vzpomeňte si a víte to také z četby „Tajné vědy“, že jednou z oněch velkých událostí, které zasáhly do zemského vývoje, je vystoupení Měsíce z bytosti Země. To, co nám dnes září jako Měsíc z kosmického prostoru, bylo jednou spojeno se Zemí a oddělilo se to od Země a nyní to krouží nadále kolem ní jako její satelit.

Viníc, jaké pronikavé změny souvisí v celém lidském vývoji s tímto vystoupením Měsíce ze Země. Víte, že se musíme vrátit daleko zpět před atlantskou katastrofu, chceme-li dospět do doby, ve které se Měsíc oddělil od zemského bytí.

Dnes bychom si tedy chtěli uvést před duši jen to, co se událo na Zemi, pokud jde o člověka a přírodní bytosti, které jej obklopují tím, že se Měsíc oddělil od Země. Viděli jsme jak různě barevné minerály mají své barvy, svoji barevnost, jež souvisí s tímto vztahem Měsíce k Zemi. Tím jsme se dostali k tomu, že můžeme uvést tyto kosmické události do souvislosti s uměleckým pojetím života. S tím souvisí ale ještě jiné velmi významné věci. Člověk přenesl svou bytost z předešlých proměn zemského bytí, z bytí saturnského, slunečního a měsíčního a když se vyvíjel jako bytost saturnská, sluneční a měsíční nebyla v jeho okolí ještě žádná minerální říše. Minerální říše a všechno minerální vzniklo teprve během zemské doby. Tím vniklo do člověka během zemské doby také to, co nazýváme minerální substancí. Člověk neměl v dávných dobách saturnského, slunečního a měsíčního vývoje v sobě nic minerálního. Nebyl také ještě bytostí, která by byla odkázána na to, aby trávila svoje bytí na Zemi, nýbrž člověk byl bytostí, která patřila svou konstitucí celému vesmíru.

Předtím než nastalo vy stoupení Měsíce a než se v Zemi vyvinula minerální říše ve své pestrosti a barevnosti, nebyl člověk vlastně ještě vůbec pro Zemi způsobilý. Smím-li se takto vyjádřit: Pro duchovní bytosti řídící zemský vývoj, bylo zásadní otázkou, co se má stát s člověkem. Má být přesazen na Zemi nebo trávit své bytí mimo Zemi? A mohli bychom to nazvat rozhodnutím bytostí, které řídí vývoj lidstva, že Měsíc byl oddělen od Země a tím byla změněna celá Země a s ní také člověk. Tím, že byla tato hrubá měsíční substance ze Země vyloučena, dospěl člověk k oné organizaci, která mu umožnila stát se zemským člověkem. Člověk se tedy stal zemským člověkem touto událostí, tímto

vystoupením Měsíce ze Země a včleněním minerální říše do Země. Tím získal člověk v podstatě svou zemskou tíži. Ale nikdy by se nestal bytostí schopnou svobody, kdyby neobdržel zemskou tíži. Předtím získáním zemské tíže nebyl ještě správným způsobem osobností. Osobností se stal tím, že se síly, které měly vy tvořit jeho tělo, právě stáhly dohromady. A to účinky vystoupení Měsíce a včleněním minerální říše do zemského bytí. Člověk se stal tedy osobností a tím se stal také schopným svobody.

Tento vývoj člověka na Zemi při vystoupení Měsíce, ten se uskutečňoval od doby tohoto vy stoupení Měsíce v nejrůznějších stádiích. A můžeme říci, že pokud se nestalo nic jiného, než že se Měsíc oddělil od Země, měl člověk stále možnost na základě celého svého organismu. na základě své tělesně-duševní bytosti mít obrazy dávné jasnovidnosti.

Tato schopnost mít obrazy dávné jasnovidnosti nebyla člověku odejmuta oddělením se Měsíce. Člověk viděl svět v obrazech, jak jsme to často popisovali. Kdyby se nestalo nic jiného, člověk by až do dnešní doby žil v těchto obrazech. Ale víme přece, že vývoj postupoval dále. Člověk nezůstal takovým, že by byl poután jen k Zemi. Člověk byl jaksí puzený ke zpětnému vývoji a tento zpětný vývoj vlastně dosáhl svého vrcholu v' 19. století. Charakterizoval jsme to opakovaně v posledních přednáškách. Ale již v dávných dobách nastalo to, že člověk jaksí, i když se stal nyní jako člověk látkové výměny' pozemsky těžkým, přece jen mohu říci, že jako člověk hlavy obdržel schopnost ke kosmickému bytí. Člověk vyvíjel intelekt. Do tohoto intelektu se až do 4. století po Kristu zhušťovaly obrazy dávného jasnozření. Teprve zhruba od 15. století se stával lidský intelekt stínovitějším a stínovitějším.

Tento lidský intelekt nemá nyní již vlastně žádné bytí přestože je v člověku něčím zcela duchovním. Lidský intelekt má jen něco, co je v podstatě obrazným bytím. Myslí-li dnes člověk pouze svým rozumem, tak tyto myšlenky nekoření ve skutečnosti. Tyto myšlenky se pohybují jenom ve stínovitém bytí. A to se stalo nejsilnější měrou v 19. století. A člověku dnes chybí zcela smysl pro skutečnost. Člověk žije v duchovním elementu, ale je materialistou. Se svými duchovními myšlenkami, které jsou ale myšlenkami stínovitými, myslí jen v rovině materiálního bytí.

Tak nastala tato druhá událost. Člověk se stal opět duchovnějším. ale to, co mu dříve dala hmota jakožto duchovní obsahy, to ho již neproduševňuje.

Člověk se stal duchovnějším, ale myslí svým duchovnem jen to, co je materiální.

Víte, že se Měsíc jednou opět spojí se Zemí. Tento okamžik, kdy se Měsíc opět spojí se Zemí, ten odsunují astronomové a geologové jež žijí v abstrakci

do dalekých tisíciletí, ale to je jen klam. Ve skutečnosti nejsme od tohoto okamžiku vzdáleni tak daleko. Víte přece, že lidstvo jako takové stále mládne a mládne. Víte, že lidé přicházejí stále víc a více k tomu, že svůj tělesně-duševní vývoj mají jen až do jistého věku. V době smrti Krista, když nastala událost mystéria na Golgotě, byli lidé schopni se tělesně-duševně vyvíjet až do 33. roku věku. Dnes mají tuto schopnost jen do 27. roku věku. A přijde doba ve 4. tisíciletí, kdy lidé budou schopni tělesně-duševního vývoje jen do 21. roku, a pak nastane doba v 7. tisíciletí kdy lidé budou schopni tělesně-duševního vývoje jen do 14. roku. Ženy potom přestanou být plodné a nastane zcela jiný způsob pozemského života. Bude to doba, kdy se Měsíc opět přiblíží k Zemi, kdy se opět spojí se Zemi.

Vidíte, milí přátelé, na takové mimozemské události musí člověk v současnosti začít hledět. Člověk musí nejenom všeobecně abstraktně snít o něčem božském, nýbrž musí si všimnout událostí, které souvisí s jeho vývojem: musí vědět, že se Měsíc jednou oddělil od Země a že se tento Měsíc opět se Zemi spojí. A tak, jako byla tato událost, toto vy stoupení Měsíce, rozhodující, tak bude rozhodující událostí toto opětné včlenění Měsíce do Země. My jako lidé budeme ovšem potom ještě tuto Zemi obývat, ale nebudeme se již rodit obyčejným způsobem, budeme se Zemí spojeni jiným způsobem než narozením. Ale do té doby se budeme jistým způsobem vyvíjet. A musíme to. co se nyní děje, že se intelekt stává stínovitým, to musíme uvést do souvislosti s tím. co jednou nastane jako rozhodující událost v zemském vývoji, že Měsíc se opět spojí se Zemí.

Stínovitějším a stínovitějším se stává náš intelekt. Kdyby to šlo takto dále, kdyby se lidstvo nerozhodlo přijmout do sebe, co může vycházet z duchovních světů, potom by se člověk postupně ztrácel a rozplýval se ve stínovité barvě svého intelektu.

Představte si jen, co tento stínovitý intelekt vlastně obsahuje. Tento stínovitý intelekt nemůže porozumět lidské bytosti samotné. Rozumí jen minerálům. To je koneckonců to jediné čemu může tento stínovitý intelekt do jisté míry rozumět. Ale již rostlinný život je pro tento intelekt záhadou a ještě větší záhadou je pro něj život zvířecí a jeho vlastní život není pro něj vůbec poznatelný. Tak si člověk vytváří o světě obrazy, které jsou vlastně jen jakousi otázkou o světě a které obsahují jen něco, co nedosahuje ani k vlastní podstatě rostliny, zvířete a už vůbec ne k podstatě člověka. Toto tvoření si obrazů bude pokračovat stále dále pokud se člověk nerozhodne přijmout to, co mu přináší nové imaginace, imaginace jež mu líčí podstatu světového bytí. Do stínovitých

rozumových pojmů, do stínovitých intelektuálních představ se musí přijmout to, co může poskytnout duchovní věda jako živoucí moudrost. Tím se musí oživit stínovité obrazy abstraktního rozumu.

Ale toto oživení stínovitých obrazů intelektu není jen událostí lidskou, ale je to také událostí kosmickou. Vzpomeňte si na to, co jsem vylíčil ve své „Tajné vědě“, že zde lidské duše jednou vystoupily vzhůru k planetám a opět sestoupily do zemského bytí. Vylíčil jsem ve své „Tajné vědě“, jak postupně lidé marsičtí, jupiterští atd., opět sestupovali dolů na Zemi. Podívejte zde nastala významná událost - můžeme to líčit jen ze skutečností, které si člověk může ověřit v duchovním světě - nastala významná událost koncem 70. let 19. století. Zatímco v atlantské době sestupovali tito lidé ze Saturnu, Jupiteru, Marsu atd.. dolu na Zemi, zatímco zde lidské duševní bytosti vstupovali do zemského bytí, začíná nyní doba, kdy sestupují jiné bytosti, které ale nejsou lidmi, jsou však pro další vývoj svého bytí odkázány na to, aby přicházeli na Zemi a aby na Zemi vstupovali s lidmi do jakéhosi vztahu, začíná tedy doba, ve které takovéto bytosti z mimozemských oblastí také sestupují dolů. Tak jako byli lidé z Vulkánu posledními, kteří se odebrali na Zemi, tak se nyní skutečně odebírají do pozemského bytí bytosti z Vulkánu. Máme již v zemském bytí nadzemské bytosti. A této skutečnosti, že nadzemské bytosti přinášejí dolu do tohoto pozemského bytí své poselství, této skutečnosti musíme být vděční za to, že vůbec můžeme mít duchovní vědu.

Ale v celku jak se chová lidský rod? Lidský rod se chová, řekl bych kosmicko-hulvátským způsobem v úči těmto bytostem přicházejícím z kosmu, které se objevují na Zemi ovšem pozvolna, ale přece. Tento lidský rod se o ně vůbec nestará, ignoruje je. A to je to, co bude Zemi přivádět do stále tragičtějších a tragičtějších stavů, neboť mezi námi budou stále více a více putovat během nejbližších staletí duchovní bytosti, jejichž řeči bychom měli rozumět. A porozumíme jim jen tehdy, jestliže se budeme snažit porozumět tomu, co od nich přichází: to jest obsahu duchovní vědy. To nám chtějí dát a chtějí, aby se jednalo ve smyslu duchovní vědy, aby duchovní věda byla převedena do způsobů sociálního jednání v zemském životě.

Od poslední třetiny 19. století máme skutečně co činit s pronikáním duchovních bytostí z vesmíru, zpočátku takových bytostí, které přebývají ve sféře mezi Měsícem a Merkurem ale které se naprosto, řekl bych, již hrnou do zemského bytí a snaží se zachytit se v zemském bytí tím, že se lidé naplňují myšlenkou na duchovní bytosti kosmu. Lze to také líčit tak, jak jsem to předtím vylíčil, že musíme oživit svůj stínovitý intelekt pomocí obrazu duchovní vědy.

Takto to činíme abstraktně. Konkrétně to líčíme tak. řekneme-li: Určité duchovní bytosti chtějí dolu do zemského bytí a mají být přijímány. Přejde otřes za otřesem, a nakonec by musel zemský život vyústit do sociálního chaosu, jestliže by bytosti, které přicházejí dolů a lidský život by byl jen opozicí vůči sestupování těchto bytostí. Tyto bytosti přece nechtějí nic jiného než být předními hlídkami pro to, co nastane se zemským bytím, až se Měsíc opět spojí se Zemí.

Pohledte, dnes se to může jevit ještě poměrně nevinným, když lidé vy tváří jen automatické, neživé myšlenky, které se člověku nabízejí, když se zabývá jen minerálním světem a minerálním v rostlinách, zvířatech a v člověku. Řekl bych, že si lidé tyto myšlenky doslov a vychutnávají a cítí s nimi jako materialisté jistou blaženost, neboť dnes jsou myšleny jen takovéto myšlenky. Ale představte si, že by lidé takto mysleli dále, že by lidé skutečně nevytvářeli nic jiného než takovéto neživé myšlenky až do doby kdy se v 8. tisíciletí opět spojí měsíční bytí s bytím pozemským. co by potom vzniklo? Ano, bytosti, o nichž jsem hovořil, budou postupně sestupovat dolů na Zemi, bytosti, vulkánské, bytosti z Venuše, bytosti z Merkuru, bytosti sluneční atd., tyto bytosti se budou sjednocovat se zemským bytím. Ale budou-li lidé pokračovat v tom, že se budou vůči nim stavět do opozice, tak přejde zemské bytí během příštích tisíciletí do chaosu. Zemští lidé budou ovšem moci vyvíjet dále svůj abstraktní intelekt, ale ten se může vyvíjet také uprostřed barbarství, ale do tohoto intelektu nebude moci být vtaženo plné lidství a lidé nebudou mít žádný vztah k oněm bytostem, které k nim chtějí sestoupit do zemského bytí. A všechny tyto bytosti, které jsou nyní člověkem nesprávně myšleny, bytosti, které jsou nesprávně myšleny z důvodu, jelikož pouhý stínovitý intelekt myslí jen to, co je minerální, řekl bych, hrubě minerální v říši minerální, rostlinné, zvířecí a také v říši lidské. Tyto myšlenky, které si lidé utváří nemají žádnou skutečnost, ty získají svou skutečnost, až se Měsíc spojí opět se Zemí. A ze Země vypučí strašlivá havěť bytosti, které stojí svých charakterem mezi říší minerální a rostlinnou jako automatům podobné bytosti s obrovským, intenzivním rozumem. Tímto hnutím, které se rozšíří po celé Zemi, bude Země pokryta jako jakousi síti, tkanivem strašných pavouků, pavouků s ohromnou moudrostí, kteří ale ve své organizaci nebudou dosahovat ani k rostlinnému bytí, strašliví pavouci, kteří se navzájem budou proplétat, kteří budou ve svých vnějších pohybech napodobovat vše. co lidé vy mysleli svým stínovitým intelektem, který se nenechal podnítit tím, co má přijít novou imaginací, co má přijít působením duchovní vědy. Vše to. co lidé myslí jako své myšlenky, které jsou

neréálné, získá bytostnou podstatu. Země bude pokryta, jako je dnes pokryta vrstvou vzduchu, jako se někdy pokryje hejny kobylek, bude pokryta strašnými minerálně-rostlinnými pavouky, kteří se budou rozumně, ale strašně zle do sebe navzájem proplétat. Člověk se bude muset spojit, jestliže neoživí své abstraktní intelektuální pojmy, svou bytostí s těmito strašnými minerálně-rostlinnými pavoukovitými zvířaty, místo aby se spojil s bytostmi, které chtějí sestupovat dolů od poslední třetiny 17. století. Člověk bude žít sám společně s těmito pavoukovitými zvířaty' a bude muset hledat pokračování svého dalšího vývoje ve světovém bytí v takovém vývoji, který přijme tuto pavoukovitou havěť.

Pohled'te, to je to, co zcela spočívá ve skutečném vývoji pozemského lidstva a co je dnes zcela známe velkému počtu lidí, kteří lidstvu brání v přijetí duchovně-vědeckých poznatků. Neboť existují také lidé, kteří jsou zcela vědomými spojenci onoho spojování pozemského lidstva s onou pavoukovitou havětí. Nesmíme se dnes již nechat odradit líčením tohoto druhu. Neboť líčení tohoto druhu, spočívají v tom, co dnes říká ještě velké množství lidí, kteří mají ještě nějaké vědomí o věcech z dávných tradic, kteří mají tyto dávné tradice a kteří by chtěli tyto dávné tradice zahalovat jistý m závojem tajemství. Náš vývoj pozemského lidstva není takový, aby se směl dále zakrývat tajemstvím, ať je již odpor z nepřátelské strany jakkoli velký, musí být tyto věci řečeny, neboť je to, jak vždy znovu a znovu říkám, něco vážného, co je lidstvu předkládáno jako záležitost v přijetí nebo odmítnutí duchovně-vědeckých poznatku. Zde nemáme co do činění s něčím, z čeho by se měla dělat rozhodnutí, která by mohla souviset jen s lhostejnou sympatií nebo antipatií, ale zde máme co dočinění s tím, co zcela zasahuje do celé stavby kosmu, zde máme co činit s tím, zda se chce lidstvo v přítomnosti rozhodnout, aby pozvolna vrůstalo do toho, co mu snášejí z kosmu dobří duchové, kteří se chtějí s lidmi spojit, nebo zda lidstvo chce hledat další kosmické bytí ve spojování se s pavoučí havětí pomocí vlastních stínovitých myšlenek. Dnes nestačí, že líčíme nutnost duchovně-vědeckých poznatku, ale dnes je nutné ukázat, jak se stávají myšlenky skutečností. To je to, co je tak strašné u všech abstraktních theosofů, kteří staví před lidi takové abstrakce, jako že myšlenky se stávají skutečnostmi - ale nenapadne je postavit před lidi konkrétní důsledek oné věci. A tento konkrétní důsledek oné věci je, že intelektuální stínovité myšlenky, které lidé dnes vnitřně vytvářejí jednou opředou Zemi jako pavoučí tkanivo a lidé se zapojí do této pavučiny, jestliže se z těchto stínovitých myšlenek nepozvednou k duchovně-vědeckým poznatkům.

A cesta pozvednutí se k duchovní vědě, milí přátelé, ta je již jednou vyznačena. Musíme brát takové věci zcela vážně jako myšlenku, se kterou jsem ukončil poslední neděli své přednášky o barvách, kde jsem řekl, že jde o to. aby poznání barvy bylo pozvednuto z abstraktní fyziky, aby se skutečné poznání barvy pozvedlo do oblasti, kde spolupůsobí fantazie a citění mučice, který chápe podstatu barev s duchovně-vědeckého nahlížení do světa. Viděli jsme jak může být uchopena bytostná podstata barev, jak můžeme pozvednout to. co fyzika sráží dolu do ahrimanství i svými strašnými náhledy, jak je pozvedána uměleckost, takže je možné založit skutečnou nauku o barvách. která je ovšem velmi vzdálena myšlenkovými zvyklostem dnešní vědy a která se ale může stát zcela základem pro uměleckou tvorbu, jestliže se jí člověk nechá proniknout. Takové myšlenky musí být brány s největší vážností. A s největší vážností se musí brát i tato myšlenka. Co dnes prožíváme v celém civilizovaném světě? Naši mladí lidé jsou posíláni na kliniky a na přírodovědecké fakulty a zde je jim vy světlována podstata člověka. Učí se logicky budovat lidský organismus v abstraktních myšlenkách.

Ale milí přátelé, tak se člověk nemůže poznávat, tak se může poznávat na člověku jen to. co má význam od vystoupení Měsíce až k jeho návratu a co se potom promění v pavoučí bytosti ze stínovitých myšlenek současnosti. Musí se připravovat poznání, které člověka chápe jinak a které se může připravovat jen tehdy, když se věda pozvedne k uměleckému nazírání, a když se jednou přizná: Ano, věda jak je dnes chápána, může dospět až k jistému bodu: až k minerálnosti v říši minerální, v říši rostlinné, zvířecí a lidské. Ale již v rostlinné říši se musí věda proměnit v umění, ještě více se musí proměnit v říši zvířecí. Chtít porozumět zvířecí formě, chtít porozumět této formě tak jak to činí anatomové či fyziologové je nesmysl! A pokud si lidé neuvědomí, že je to nesmysl, nemůže se stínovitý rozum proměnit v duchovní chápání světa. To čemu se dnes učí mladí lidé, když přicházejí na univerzity, v tak bezútešně abstraktní formě. to musí všude vyústit v umělecké nazírání. Neboť to. co nás obklopuje jako příroda, tvoří myšlenky. A jestliže nepochopíme, že to. co nás kolem v přírodě obklopuje je umělecké tvoření, a může být uchopeno jen uměleckými pojmy, potom nemůže být náš světový názor správným způsobem ozdraven. Měla by se rozšířit představa, že mučírny ve středověkých hradech, kde lidé byli zavíráni do „železné panny“ a potom byli probodáni hroty, připomínají proceduru poněkud fyzicky názornější, která je ale stejnou procedurou, jež se uskutečňuje, když se v dnešní době předvádí mladým lidem anatomie a fyziologie a přitom se říká, že tím prý člověk pochopí něco z

podstaty člověka. Ne nepochopí nic víc než to, co je vytvořeno duchovně-duševním elementem mučení: Pochopí rozsekaného člověka, mineralizovaného člověka, pochopí z člověka jen to, co bude jednou vetkáno do pavoučího povlaku Země.

Zda není tvrdé to, že moc civilizace je dnes u těch, kteří pohlížejí na nejpodivnější myšlenky, na to, co souvisí nejnaterněji a nejintimněji se záchranou vývoje lidstva, a celým posláním vývoje lidstva ve světě, že na to pohlížejí jako na něco, co je bláznovstvím! Je to tragické a musíme si tuto tragédii postavit před oči. Neboť jenom když si tuto tragédii postavíme před duševní oko zcela názorně, vzchopíme se snad ke skutečnému rozhodnutí, pokud můžeme zastávat se na tomto místo toho, aby intelekt, který- se stal stínovitým našel možnost pustit sem duchovní svět vstupující z nadpozemskosti tak, aby se tento stínovitý intelekt stal schopným pro to, do čeho má vstoupit. Tento stínovitý intelekt nemá být sražen zpět do něčeho podrostlinného, do pavoučí havěti, která se rozšiřuje po Zemi, nýbrž, člověk má být až se jednou ženy stanou neplodnými pozvednutý vzhůru, až nastane 8. tisíciletí, když se Měsíc opět spojí se Zemi. Potom má zůstat zpět to, co je pozemské, co má člověk řídit jen zvenčí jako podnožku, to, co nemá brát sebou do kosmického bytí. Člověk se má připravovat, aby se nepotřeboval sjednotit s tím, co se jednou tímto způsobem musí vyvíjet na povrchu Země.

Neboť tak jak člověk jednou sestoupil z předzemského bytí do tohoto bytí zemského, jako nastalo s vystoupením Měsíce fyzické zrození, rození člověka z ženy, tak nastane opět to, co není již rození člověka z ženy, neboť to je jen přechodná fáze v celém kosmickém vývoji, to je ta fáze, která má člověku přinést pocit svobody, vědomí svobody, uzavřenost individuality a osobnosti, fáze, již se nesmí pohrdat, jež byla nutná v celém kosmickém vývoji, ale je něčím, co nesmí být zachováno.

A člověk se nesmí oddávat pohodlnosti, aby hleděl jen na něco abstraktním způsobem božského, ale musí hledět zcela konkrétně na to, co souvisí s jeho vývojem. Člověk může dospět ke skutečnému oživení celé své duchovně-duševní bytosti jen tím, že pochopí toto velké časové období v jeho konkrétním vývojovém utváření, období, skrze které přechází člověk do svých po sobě následujících pozemských životů.

To je to, co nám dnes říká skutečná duchovní věda. Dnes hrozí vůle, vytrhnout člověka z jeho duchovnosti a spojit jej s pavoučí sítí jež se pokryje Zemi. Tato vůle žije zcela vědomě v jednotlivých lidech, neboť tito lidé se domnívají, že si přitom přijdou na své, když se sami vychovávají duchovně a ostatní

ponechávají v nevědomosti. U většiny lidí je tomu tak. že žijí jen tak v nevědomosti, že v podstatě netuší, jakému strašnému pozemskému osudu jdou vstříc, když se spojují s tím, co dávná duchovní věda nazývala „16 cest lidské zkázy“. Neboť milí přátelé, právě tak jako existují různé cesty na nichž se člověk může obracet svým stínovitým rozumem k tomu, co může přijít jako poselství z duchovního světa, tak existují také varianty stínovitého rozumu, které vedou k tomu, aby se člověk jednou spojil s touto pavoučí havětí, která v budoucnosti opřede Zemi, aby se s ní spojil pomocí této stínovité rozumové činnosti. Tento stínovitý rozum bude pak objektivně vládnout v různých údech, které tato pavoučí havěť bude mít. a které se budou do sebe navzájem proplétat, obepínat se a které v tímto vzájemným proplétáním tak jako se proplétá merkurská hůl. budou vytvářet nejpodivuhodnější, nejchytřejší, nejduchaplnější útvary, které budou duchaplné v dnešním slova smyslu. Ale tím, že člověk přichází k tomu, aby chápal z nitra to. co je umělecké, bude moci přinášet porozumění vůči tomu, co stojí nad minerální říší a co se vyživá v utváření rostliny.

Podívejte, jak symptomatické ve vývoji lidstva je to. že Goethe objevil nauku o metamorfóze. Goethe. který byl založen umělecky. Všichni pedanti, kteří byli kolem, považovali tuto nauku za diletantismus a pedanti ji považují za diletantismus ještě dnes. Ale v Goethovi se spojilo umělecké nazírání na svět s oním nazíráním, které vidí již v samotnou přírodu jako něco uměleckého. Goethe nebyl ještě tak daleko, aby mohl vidět to. co je zvířecí. Goethe nedošel ještě dále než právě jen k utváření obřadových kostí v kosti lebeční. Ono podivuhodné přetváření předešlého lidského života, které ostatní tělesnost utváří v podobu hlavy, tuto podivuhodnou uměleckou přeměnu dlouhých kostí v kosti kulovité. (o je to. co - když se to opravdu bude probádávat - poskytnete skutečně v nitřní proniknutí jaký je rozdíl mezi celou lidskou postavou a hlavou.

To musíme mít. jestliže chceme plasticky přičlenit lidskou hlavu k ostatnímu lidskému organismu.

To je ale jakožto umění současně skutečnou vědou, nebol veškerá věda, která se nepozvedá až k tomuto umění, je vědou klamnou je vědou, která vrhá člověka do kosmického neštěstí. Takže skutečně vidíme, jak na jedné straně poukazuje duchovní věda na umělecké nazírání To žilo - mohl bych říci - jako hymnus v Goethově duši, když asi v r. 1780 napsal svůj hymnus v próze „Příroda“: „Příroda, jsme jí obklopeni, obepnutí...“ Toto vše vytváří takové tkanivo představ, že bychom mohli říci, že je to vývoj jakési touhy přijímat duchovní bytosti z celého kosmu. Ano, další utváření takovýchto myšlenek,

kteřé ůijí v tomto Goethově hymnu „Přítroda“ poskytuje jakýsi Stánek oněm bytostem, kteřé by chtěly sem dolu na Zemi z mimozemského kosmu. To co se ale vytvořilo během 19. století, tyto strašné mučící pojmy lidské fyziologie, pojmy o soustavách rostlin atd.. jež nemají v podstatě nic společného s tím. co je skutečná podstata rostlin, na což bychom mohli opět poukázat při našich pozorováních barev. Všechny tyto neumělecké pojmy, jsou tím. co nemůže dát žádné poznání, co nemůže proniknout k člověku. Proto je v podstatě to, na co se dnes pohlíží jako na vědu, ahrimanským výtvořem. Je to něco, co uvádí člověka do zemské zkázy, co ho nenechává přijít do oné sféry, kteřá mu takříkajíc přichází vstříc od poslední třetiny 19. století mimozemskými bytostmi.

Pěstovat duchovní vědu, milí přátelé, není pouze něco abstraktního. Pěstovat duchovní vědu znamená zároveň otvírat brány pro mimozemské vlivy, kteřé od poslední třetiny 19. století chtějí vstoupit na Zemi. Pěstovat duchovní vědu je skutečně kosmickou událostí, kteřé si musíme být vědomi.

Tak můžeme říci: Činíme si přehled o období od oddělení se Měsíce až k jeho opětnému spojení se Zemí. Tento Měsíc, kteřý nám odráží. jak říkáme, sluneční světlo, má tedy vlastně hluboký vztah k našemu životu. Tento Měsíc se oddělil od Země, aby se člověk mohl stát na Zemi svobodnou bytostí. Ale člověk má využít tuto dobu, nikoli k tomu, aby Měsíc dodával materiál, kteřý může byl spojen s měsíčním bytím v Zemi, až se Měsíc opět se Zemí spojí, kteřý' může být spojen v oné nové přírodní řiši, kteřou jsem Vám nyní názornou formou do jisté míry vylíčil.

Můžeme tedy říci: že dnes vystoupí v člověku jaksi předtucha, jakási předtucha o tom, co zde bude. Nevím v jakém smyslu četli lidé, co Nietzsche líčí ve svém „Zarathustrovi“ v kapitole o nejošklivějším člověku v údolí smrti. Je to otřesně tragické líčení. Nietzsche samozřejmě neměl žádnou představu o tomto údolí smrti, ve kteřé se promění pozemské bytí, až tato pavoučí havěť, o kteřé jsem hovořil, bude pokrývat Zemi. Ale v oné době, ve kteřé vznikla v Nietzschevi fantazie o tomto údolí smrti, žilo v něm zcela nevědomě něco z tohoto obrazu budoucnosti a Nietzsche to potom umístil do tohoto údolí smrti jako nejošklivějšího člověka. Je to něco jako předtucha, jak budou lidé, jestliže budou dále pěstovat jen své stínovité myšlenky, stržení jakožto nejošklivější postavy měsíčním bytím snášejícím se dolů na Zemi, aby jako nejošklivější lidé spadli do tohoto roje pavouků a byli s ním spojeni.

Neboť jaký by byl prospěch ze zatajování těchto věcí, což mnozí lidé chtějí? Znamenalo by to házet lidem písek do očí. Velká většina toho, co se dnes rozšiřuje jako duchovnost, neznamená v podstatě nic jiného, než sypání písku

lidem do očí. Setkáváme se někdy s lidmi, kteří nahlížíjí, co to znamená sypat lidem písek do očí, tedy nebrat jedinou historickou událost takovou jaká ve skutečnosti je. Kolik je dnes lidí, kteří vědí, že se v dnešních době dějí události, jež mají zásadní význam? Již jsem na ty to věci upozornil. Kolik lidí se chce dnes takovými věcmi zabývat? Lidé by chtěli před takovými věcmi zavírat oči. chtěli by říkat: Tyto věci nemají přece žádný význam. Ale jsou zde naprosto zřejmá znamení a tato znamení by lidé měli pochopit. To je to, co jsem Vám chtěl milí přátelé ještě připojit k úvahám o světě barev a o souvislosti člověka s mimozemským kosmem. V takovýchto pozorováních budeme v budoucnu pokračovat..